

تولید معاونت فرهنگی و اجتماعی مرکز رسیدگی به امور مساجد

نگارنده: حجت الاسلام روح الله کریمی

حلقه‌ی مفقوده‌ی امر به معروف و نهی از منکر

خلاصه: واجب وقتی در نزد کسی شناخته می‌شود تبدیل به معروف می‌شود. وقتی واجب، تبدیل به معروف شد، امر به آن واجب می‌شود. امر به واجب، واجب نیست، بلکه امر به معروف، واجب است. اما نباید منتظر ماند تا واجب، معروف شود، بلکه باید آن را به جامعه بشناسانیم تا معروف شود و سپس به آن، امر کنیم. منکر نیز همین طور است.

امر به معروف و نهی از منکر، زمانی واجب می‌شود که موضوع آن، محقق شود. به تعبیر اصولی، حکم، زمانی فعلیت پیدا می‌کند که موضوع آن به وجود آمده باشد. موضوع در اینجا معروف است. معروف اگر محقق شد، امر به آن، واجب می‌شود.

معروف به معنای شناخته شده است. به تعبیر منطقی، واجب اعم از معروف است؛ به تعبیر دیگر، واجب، ممکن است شناخته شده باشد یا شناخته نشده باشد. واجبی که شناخته شده باشد و همگان بدانند که واجب است، تبدیل به معروف شده است. واجب تا زمانی که صرفاً واجب است هنوز امر به آن، واجب نیست؛ اما اگر واجب، یک درجه خلوص پیدا کرد و شناخته شد و تبدیل به معروف شد، در اینجا امر به آن، واجب می‌شود؛ پس واجب باید معروف شود تا امر به آن، واجب شود؛ به عبارت دیگر، معروف باید محقق شود تا امر به آن، واجب شود. درباره‌ی منکر نیز چنین مطلبی صادق است. حرام تا زمانی که شناخته نشود و مورد انکار قرار نگیرد، نهی از آن، واجب نیست؛ اما وقتی شناخته شد و به خاطر بد بودن، مورد انکار قرار گرفت، واجب است از آن، نهی شود.

سؤال مهم این است که آیا باید منتظر بمانیم تا واجب تبدیل به معروف، و حرام تبدیل به منکر شود و وقتی شد از آن، امر و نهی کنیم؟ جواب این است که خیر؛ قاعده‌ی وجوب تعلیم جاهل توسط عالم اقتضا می‌کند که فردی که علم به

و جوب چیزی یا حرمت چیزی دارد، آن را بشناساند و تعلیم دهد. درباره فواید و مصلحت‌های واجب و درباره مضرات و مفسد حرام توضیح دهد و تبیین کند و پس از تبدیل کردن واجب به معروف به آن، امر کند و همچنین درباره نهی از منکر.

یکی از حلقه‌های مفقوده امر به معروف و نهی از منکر همین است که این دو به جامعه آن طور که باید، شناسانده نشده‌اند و مردم از مصالح واجب و مفسد منکر مطلع نیستند. امر به واجب، قبل از معروف شدن آن، و نهی از حرام، قبل از منکر شدن آن نه تنها جوابگو نیست، بلکه ممکن است جواب معکوس بدهد.

پایان پیام/